

Likabehandlingsplan för Spira förskolor

Reviderad september 2025

Syfte och omfattning

Denna plan gäller för alla verksamheter inom Spira Förskolor. Syftet är att skapa en trygg, inkluderande och jämlik förskola där alla barn och vuxna bemöts med respekt och ges möjlighet att utvecklas på lika villkor.

1. Bakgrund och lagstöd

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling utgår från:

- Skollagen (2010:800), 6 kap. 6–8 §§
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Barnkonventionen (FN:s konvention om barnets rättigheter)
- Läroplan för förskolan (Lpfö 18, rev. 2025)

2. Vision

På Spira Förskolor vill vi skapa en levande, lyssnande och demokratisk förskola där alla barn och vuxna känner sig välkomna, trygga och delaktiga. Vår vision bygger på en övertygelse om att varje barn är kompetent, nyfiskt och fullt av möjligheter.

Vi ser olikheter som en tillgång – något som berikar vår gemenskap och öppnar för nya perspektiv, möten och lärande. Genom att värna varandras olikheter och uttryck stärker vi barnens empati, förståelse och respekt för andra.

Våra miljöer ska spegla mångfald, delaktighet och jämlikhet. Rummen, materialen och pedagogernas förhållningssätt ska bjuda in till utforskande, samtal och samarbete.

Vårt arbete med likabehandling handlar både om att förebygga diskriminering och kränkningar och om att aktivt skapa förutsättningar för inkludering och delaktighet i varje möte.

I Spira Förskolor strävar vi efter att varje barn ska känna:

- Jag är viktig.
- Jag hör till.
- Jag kan påverka.

Vi tror på barnets rätt att bli lyssnat till och på vuxnas ansvar att lyssna med respekt. I dialogen mellan barn, pedagoger och vårdnadshavare skapas en förskola där allas röster får utrymme – en plats där vi tillsammans bygger ett mer rättvist och hållbart samhälle.

3. Övergripande mål

- Personal ska aktivt motverka och förebygga kränkande behandling.
- Verksamheten ska tidigt upptäcka och agera vid kränkande behandling.
- Alla barn ska ges samma rättigheter och förutsättningar.
- Barn, personal och vårdnadshavare ska känna till planen och vara delaktiga i revidering.
- Rutiner och åtgärder ska användas för att förebygga och stödja barn som utsatts för kränkande behandling.

4. Delaktighet

Barnens delaktighet sker genom trygghetsvandringar, barnintervjuer, observationer, barnråd och gemensamma reflektioner.

Vårdnadshavarnas delaktighet sker genom information, dialog och brukarundersökningar.

Pedagogernas delaktighet sker genom mångfaldsmöten, APT och kollegialt lärande.

5. Kartläggning och nulägesanalys

Genomförs årligen genom:

- Trygghetsvandringar (v.16 och v.46)
- Barnintervjuer och pricktester
- Kontaktbarometer
- Observationer av lek och bemötande

6. Främjande och förebyggande del (7 diskrimineringsgrunder)

”Det främjande arbetet handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver inte utgå från identifierade problem i verksamheten. Det främjande arbetet ska anpassas till barnens och elevernas ålder och till den aktuella verksamheten.” (Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, Skolverket)

Mål och insatser 2025/2026

Detta kapitel används som en levande arbetsmall för likabehandlingsarbetet. För varje diskrimineringsgrund formuleras mål, planerade insatser och uppföljning. Exempeltexter finns som stöd och kan ersättas med egna beskrivningar utifrån årets observationer, barnintervjuer och trygghetsvandringar.

Nedan följer de sju diskrimineringsgrunderna med Spira Förskolors mål, insatser och ansvar.

7. Diskrimineringsgrunder – Mål, Insatser, Ansvar och Uppföljning

Kön

Mål:

Barn ska möta en verksamhet som stärker fria val, lek och uttryck oberoende av könsnormer.

Insatser / Åtgärder:

- Pedagoger observerar talutrymme och bemötande i barngruppen.
- Lär miljöer granskas ur genusperspektiv en gång per termin med fokus på likvärdig tillgång.

Ansvar:

Pedagoger i respektive arbetslag och rektor.

Uppföljning/Utvärdering:

Reflektion utifrån genomförda mätningar och observationer sker minst en gång per termin. Analysen dokumenteras i halvårs- och helårsanalysen samt i dokumentet "Utvärdering av likabehandlingsplan", som upprättas varje termin.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Mål:

Barn ska ges möjlighet att uttrycka sig fritt och tryggt utifrån sin identitet.

Insatser / Åtgärder:

- Normmedveten litteratur används i undervisningen.
- Samtal förs om olika sätt att vara och uttrycka sig på ett öppet och sakligt sätt.
- Kartläggning/observation: lekobservation – vad och med vem leker barnen?

Ansvar:

Pedagoger i respektive arbetslag och rektor.

Uppföljning/Utvärdering:

Kartläggning och samtal med barnen genomförs. Reflektion utifrån genomförda intervjuer, samtal med barnen och observationer sker minst en gång per termin. Analysen dokumenteras i halvårs- och helårsanalysen samt i dokumentet "Utvärdering av likabehandlingsplan", som upprättas varje termin.

Etnisk tillhörighet

Mål:

Barn ska möta en verksamhet där olika kulturer och språk finns representerade i material och undervisning på ett sakligt och respektfullt sätt.

Insatser / Åtgärder:

- Material och litteratur ska visa variation i kulturella uttryck och språk.
- Genomgång av material sker en gång per termin med fokus på representation och kvalitet.
- Levandehållande av modersmålspolicy.

Ansvar:

Pedagoger i respektive arbetslag och rektor.

Uppföljning/Utvärdering:

Inventering och granskning av litteratur och material sker en gång per termin. Analysen dokumenteras i halvårs- och helårsanalysen samt i dokumentet "Utvärdering av likabehandlingsplan", som upprättas varje termin.

Religion eller annan trosuppfattning

Mål:

Barns rätt till likabehandling ska säkerställas oavsett religion eller annan trosuppfattning. Verksamheten är konfessionellt neutral och präglas av sakliga, beskrivande samtal om högtider utan trosförmedling.

Insatser / Åtgärder:

- Pedagoger använder ett neutralt och beskrivande förhållningssätt i samtal om högtider.
- Samverkan med hemmet.

Ansvar:

Pedagoger i respektive arbetslag och rektor.

Uppföljning/Utvärdering:

Årlig genomgång sker i arbetslaget. Analysen dokumenteras i halvårs- och helårsanalysen samt i dokumentet "Utvärdering av likabehandlingsplan", som upprättas varje termin.

Funktionsnedsättning

Mål:

Alla barn ska ges förutsättningar att delta i verksamheten utifrån sina individuella behov.

Insatser / Åtgärder:

- Lärmiljöer och material anpassas för ökad tillgänglighet.
- Visuellt stöd och tydliggörande arbetssätt används vid behov.
- Samarbete med specialpedagog vid behov.

Ansvar:

Pedagoger i respektive arbetslag och rektor.

Uppföljning/Utvärdering:

Analys sker i arbetslaget och uppföljning sker på APT och i ledningsgrupp. Uppföljning sker även tillsammans med vårdnadshavare vid utvecklingssamtal. Utvärdering sker enligt Stockholms stads blankett för tilläggsbelopp.

Sexuell läggning

Mål:

Barn ska möta representation av olika familjekonstellationer i verksamheten.

Insatser / Åtgärder:

- Litteratur och material som speglar variation i familjeformer används.
- Samtal förs på ett sakligt och respektfullt sätt utifrån barns frågor.

Ansvar:

Pedagoger i respektive arbetslag och rektor.

Uppföljning/Utvärdering:

Inventering och granskning av litteratur och material sker en gång per termin. Analysen dokumenteras i halvårs- och helårsanalysen samt i dokumentet "Utvärdering av likabehandlingsplan", som upprättas varje termin.

Ålder

Mål:

Alla barn ska uppleva sig delaktiga och betydelsefulla oavsett ålder.

Insatser / Åtgärder:

- Tvärgruppsaktiviteter planeras regelbundet.
- Gruppindelningar anpassas utifrån barns behov och förutsättningar.
- Samarbete mellan avdelningar utifrån barnens intresse.

Ansvar:

Pedagoger i respektive arbetslag och rektor.

Uppföljning/Utvärdering:

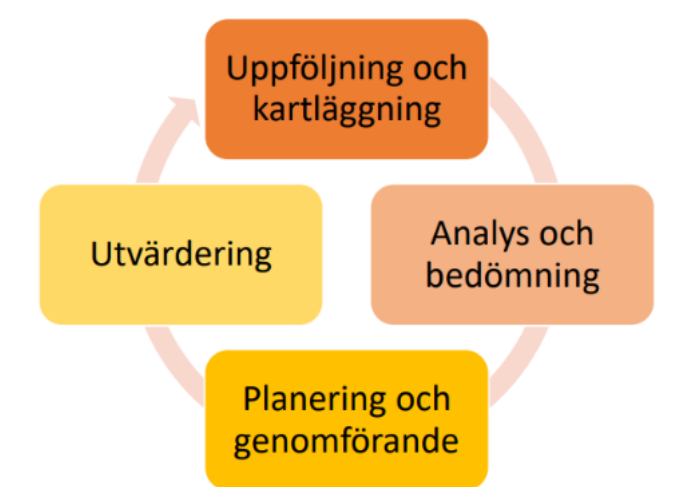
Uppföljning sker genom reflektion och analys i arbetslaget samt i samband med halvårs- och helårsanalys. Årshjulet för rörelse och hållbarhetsarbete, där samarbete mellan avdelningar och enheter ingår, följs upp och utvärderas för att säkerställa att aktiviteter planeras och genomförs utifrån barnens behov och intressen. Analysen dokumenteras i dokumentet "Utvärdering av likabehandlingsplan", som upprättas varje termin.

8. Förebyggande arbete

"Det förebyggande arbetet tar sikte på att minimera risken för kränkningar och utgår från identifierade riskfaktorer.

Det förebyggande arbetet ska anpassas till barnens och elevernas ålder och till den aktuella verksamheten."

(Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, Skolverket). Aktiva åtgärder omfattar samtliga sju diskrimineringsgrunder (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder) och är ett arbete som ska ske kontinuerligt i fyra steg:

Likabehandlingsarbetet följer ett årshjul med fasta aktiviteter:

- v.40: Planering av årets mål
- v.46: Trygghetsvandring höst, barnintervjuer, kontaktbarometer, pricktest
- v.49: Halvårsutvärdering
- v.16: Trygghetsvandring vår, barnintervjuer, kontaktbarometer, pricktest
- v.19: Årsutvärdering och nya mål

9. Åtgärdande arbete

Rutiner för anmälan, utredning och åtgärder följer gällande lagstiftning och dokumenteras systematiskt.

Verksamhetens rutiner för att tidigt upptäcka och dokumentera diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling

Förskolans rutiner vid misstanke om kränkande behandling eller vid konstaterande av kränkande behandling:

Alla är skyldiga att anmäla trakasserier. Anmälan tas emot av pedagog eller rektor, och rektor ska alltid informeras.

Tillvägagångssätt vid kränkning

Om ett barn upplever sig kränkt, eller om en vuxen uppmärksammar att ett barn blir utsatt för kränkande behandling, ska den vuxne agera **omedelbart**. Visa tydligt att du står på barnets sida och ta den vuxne eller de inblandade åt sidan för ett samtal. Ställ frågor för att förstå hur situationen uppfattats och hänvisa vid behov till diskrimineringslagen.

Pedagogen som fått kännedom om händelsen **anmäler omedelbart** till rektorn. Rektor ansvarar för att en utredning påbörjas, berörda parter informeras och att händelsen dokumenteras.

När kränkningen gäller personal eller vårdnadshavare informeras även huvudman, som följer ärendet tills det är säkerställt att kränkningarna upphört.

Utredningen följer nedanstående steg:

1. Rektor kallar samman berörda parter och tillsätter en utredningsgrupp.
2. Gruppen kartlägger händelsen och informerar kontinuerligt rektor om processen.
3. Vid behov utformas en **åtgärdsplan** utifrån kartläggningen.
4. Åtgärder genomförs och dokumenteras fortlöpande.

5. Uppföljning sker med berörda vårdnadshavare tills situationen är löst och tryggheten återställd.

Rektor ansvarar för:

- att en utredning sker.
- att informera och kalla samman berörda parter.
- att säkerställa att ingen åtgärdsplan skrivs innan en kartläggning är gjord.
- att tillsätta en utredningsgrupp utifrån ärendets karaktär.
- att gruppen informerar förskolechef kontinuerligt under ärendets gång.
- att gruppen dokumenterar hela ärendets gång.
- att besluta om fortsatt handläggning i ärendet.
- att avsluta ärendet genom beslut av rektor.

Personal ansvarar för:

- att anmäla kränkningar och trakasserier.
- att informera rektor om händelser som kan tyda på kränkande behandling.
- att följa upp och dokumentera åtgärder enligt förskolans rutiner.

Rutiner för anmälan, utredning och uppföljning av åtgärder om barn i samband med verksamheten känner sig kränkt av andra barn

Personal som blir vittne till diskriminering/kränkande behandling ingriper genast genom att avbryta handlingen. Följande åtgärdstrappa används också om förskolan på annat sätt får reda på att ett barn känner sig utsatt av andra barn:

1. Rektor anmäler inom 24 timmar till huvudmannen samt ansvarar för att utredning påbörjas.
2. Inblandade barns vårdnadshavare kontaktas.
3. Enskilda samtal med inblandade barn.
4. Åtgärder vidtas vid behov. Kan exempelvis vara ökad vuxentäthet i vissa situationer eller lokaler.

5. Uppföljning dagligen med utsatt barn för att försäkra oss om att barnet känner sig tryggt i förskolan.

Under hela utredningen förs kontinuerlig dokumentation av alla samtal och åtgärder.

Vårdnadshavare informeras om alla åtgärder.

Huvudmannen informeras kontinuerligt om läget.

Rutiner för anmälan, utredning och utvärdering av åtgärder om barn/elev i samband med verksamheten känner sig diskriminerad/kränkt av vuxen

1. Rektor anmäler samma dag till huvudmannen, som ansvarar för att utredning påbörjas samma dag. Rektor informerar också skolans elevhälsa och elevens vårdnadshavare samma dag.
2. *Enskilda* samtal med de inblandade. Rektor gör klart för den vuxne att detta inte får förekomma samt följderna om beteendet fortsätter.
3. Om barn känner sig kränkt av rektor ansvarar skolchef för utredningen.
4. Beroende på ärendets art kan åtgärderna se olika ut. Huvudmannens HR-avdelning kan behöva kopplas in.

10. Uppföljning och utvärdering

Planen utvärderas två gånger per år och ligger till grund för kommande års utvecklingsarbete.

11. Definitioner

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling definieras enligt Diskrimineringslagen och Skollagen.

Diskriminering – när någon missgynnas på grund av kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Trakasserier – ett uppträdande som kränker någons värdighet med koppling till någon diskrimineringsgrund.

Kränkande behandling – ett uppträdande som kränker ett barns värdighet utan koppling till diskrimineringsgrund.

12. Ansvarsfördelning

Rektor ansvarar för revidering och uppföljning. Pedagoger ansvarar för genomförande. Vårdnadshavare bidrar genom dialog.

Rektor ansvarar för:

- att framtagna och revidering av likabehandlingsplan sker.
- att information ges till all personal.
- att uppföljning av vidtagna åtgärder görs.

Personalen ansvarar för:

- att genomföra åtgärder enligt planen.
- att vara väl insatt i planen för likabehandling.
- att ge information till föräldrar om planen.
- att vidta åtgärder enligt förskolans rutiner vid misstanke om kränkande behandling.
- att informera rektor om företeelser som kan tyda på kränkande behandling.
- att vara goda förebilder.

Föräldrar ansvarar för:

- att ta del av planen.
- att på ett konstruktivt sätt delta i att lösa problem.
- att vara goda förebilder.
- att informera personalen vid upptäckt av kränkande behandling.

12. Revidering

Planen gäller september 2025 – augusti 2026. Nästa revidering sker hösten 2026.